

Hon vågar att komma nära med hjälp av kameran. Nu möter du henne en gång i månaden i NWT:s Helg. Filmaren Sara Broos hittar inspiration i Berlin men hjärtat och livet finns i Fryksdalen.

Om unga som läser

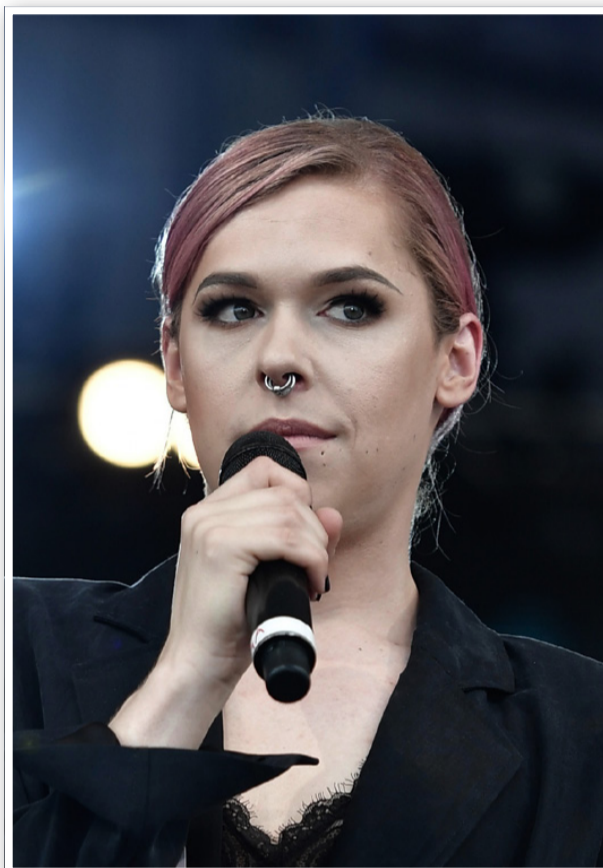
Värmlands bokfestival arrangerades för fjärde året i rad av Region Värmland på Nöjesfabriken i Karlstad och arrangörerna har tagit det kloka beslutet att satsa extra på barn och unga. Jag står i kulisserna och ser ut över publikhavet; flera hundra tonåringar från skolor runt om i Värmland har kommit för att lyssna på Arkan Asaad, kurdisk författare bosatt i Sverige som skrivit tre romaner om hederskultur och utanförskap och Saga Becker, skådespelare som var den första transidentifierade person som vunnit en guldbagge. Hon har precis kommit ut med sin första bok om sexuellt våld, självförakt och suicidförsök. Vad som förenar dem är deras autofiktiva berättelser, det personliga och uppriktiga.

Om längtan efter att få vara den man är. Om tolerans och kärlek, om empati och längtan efter ett samhälle där vi bryr oss om varandra och också vågar visa oss sköra, inte minst i sociala medier där en så stor del av mångas verklighet utspelar sig.

Vad som förenar Arkan och Saga är också deras förmåga att sätta ord på känslor och tankar på ett sätt som får de unga i publiken att ta till sig av varje mening. Under två timmar är det helt knäpptyst i publiken. Ingen tar upp sin telefon. Alla lyssnar koncentrerat till de starka berättelserna. Jag ser i ögonen på flera av dem att det händer något, att de blir berörda. Att orden når fram till dem, betyder något.

I publiken sitter ungdomar som flytt kriget i Syrien och hamnat i Storfors, de som har mörk hudfärg men pratar bred värmländska och är födda här, de som är kristna, muslimer eller ateister. De som är uppväxta i arbetarklasshem där det inte finns en enda bok och de som fått med sig kulturintresset hemifrån, de som inte känner sig hemma i sin egen kropp, de som funderar över sin sexuella läggning, de som har stark självkänsla och de som helt saknar den, de som aldrig vågar säga något och de som aldrig tvekar, de som sitter uppe hela nätterna och spelar spel och de som läser böcker istället. De som är förälskade eller olyckligt kära, de som alltid varit populära och de som aldrig haft en nära vän. De som lever omgivna av kärlek och de som blir utsatta för våld. De som känner lust inför livet och de som inte vill leva längre.

Frågorna efter deras föredrag tar aldrig slut; "Skriver du dikter?", "Hur hjälper man en vän som mår dåligt?", "Vad skulle du vilja säga till de som har skadat dig?", "Ängrar du att du inte kom

Saga Becker och Arkan Asaad trollband en ung publik under två timmar på Värmlands bokfestival i helgen.

FOTO: TT

ut tidigare?", "Hur ska man göra för att känna sig som en del av samhället?", "Hur har skrivandet hjälpt dig?", "Vad är lycka?" Allt av vikt, de stora existentiella frågorna, om liv och död och kärlek. Och när en ung tjej i publiken tar mod till sig och inför alla berättar att hon valde livet är det ingen som förblir oberörd. Och jag tänker hur avgörande det är att just bli tagen på allvar. Att någon lyssnar, inspirerar att våga vara den man är, tro på något, stå upp för något. Och Arkan uppmuntrar den unga killen att fortsätta skriva poesi och att följa sitt hjärta. Och jag tänker hur speciellt det är att dela ett rum tillsammans, vara där samtidigt, känna närvaron, energin som uppstår, gemenskapen. Och hur vackert det är att dessa unga människor visar sin skörhet, lyssnar på varandra.

Att de alla sitter i samma rum och andas samma luft. I de digitala rummen på nätet framför skärmarna blir man lätt avtrubbad och illusionen om gemenskap kan nästan göra ensamheten ännu större.

Jag vill tacka alla lärare som tar läsning och filosofiska och existentiella frågor på allvar, som inte bara utgår från mätbara resultat. De som uppmuntrar eleverna att läsa och skickar dem till en bokfestival. De filosofiska och existentiella frågorna borde vara viktigare än någonsin i skolan. Att läsa skönlitteratur för att leva sig in i andras livsöden,

få större psykologisk insikt, ta del av andra världar utanför våra egna bubblor. I Finlands gymnasieskolor är filosofi obligatoriskt, i Norge ingår också filosofi i läroplanen redan från grundskolan. Men inte i Sverige.

Läsandet är ett ensamt rum, men även en plats där man kan hitta gemenskap, genom att både känna igen något och komma i kontakt med det främmande. Att sedan mötas och samtala kring det man läst och dela upplevelsorna med andra kan vara en stor upplevelse. Och jag tänker på hur vi alla förenas genom samma längtan och hur viktigt det är med allt det som inte går att mäta.

Vi måste prata om hur vi vill leva våra liv, vilket förhållnings-sätt vi har, inte bara mot andra människor utan mot naturen, jorden, samhället. I en tid med klimathot, kapitalism och snabb teknologisk utveckling krävs moraliskt ansvar, kritiskt tänkande, kreativitet, reflektioner kring hur vi kan förändra vårt sätt att leva. Och ett undersökande av olika perspektiv och möjligheter.

Den svenska filosofen Martin Hägglund har kommit ut med boken *This Life* som presenterar en ny syn på hur vi kan leva våra liv, mer närvarande och mer levande, genom att bli mer medveten om livets ändlighet och att arbete och ekonomisk tillväxt kanske inte är det viktigaste. Varje timme i en människas liv är värdefull.

Efter Arkans och Sagas känslösa föreläsningar med efterföljande samtalsstund avslutar

Saga med att säga:

"Vi kan alla härinne bidra till att förändra världen" och det går ett sus genom rummet. Hundratals ungdomar med en oskriven framtid framför sig, med drömmar och längtan. Drömmar som så lätt kan krossas, inte bara av yttre hinder utan kanske främst av det egna tvivlet och osäkerheten. Men jag är övertygad om att dessa två timmar tillsammans bidrog till att inspirera dem till att följa sitt hjärta och våga visa sig sköra och mänskliga inför varandra.

Sara Broos

sara.broos@nwt.se

